

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПТАХІВНИЧОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО МОДУЛЮ ЯЄЧНОГО НАПРЯМКУ

**ОСТРОВЕРХ О.В., СТ. ВИКЛАДАЧ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. П. ВАСИЛЕНКА**

У статті іде мова про формування методичних підходів до проведення всіх необхідних розрахунків основних параметрів майбутніх стратегічних зон господарювання (СЗГ) птахівничого напрямку.

The article referred to the formation of methodological approaches to carrying out the necessary calculations of key parameters for future strategic economic zones (SEZ) in poultry.

Постановка проблеми у загальному вигляді Забезпечення населення високоякісними продуктами харчування є стратегічним завданням агропромислового комплексу України. Скорочення виробництва та зниження купівельної спроможності населення призвело до значного зменшення споживання молока, м'ясопродуктів і яєць. За цих умов постало невідкладне завдання щодо нарощування виробництва високобілкових продуктів харчування насамперед за рахунок розвитку тваринницьких галузей. З організаційно-технологічних можливостей та термінів віддачі капітальних вкладень найбільш мобільним є птахівництво, яке порівняно з іншими галузями тваринництва відзначається скоростиглістю, високими коефіцієнтами відтворення поголів'я і використання кормового протеїну, нижчою енергоємністю, більш високим рівнем механізації і автоматизації виробничих процесів, а також можливим поліпшенням якісного складу продукції необхідними вітамінами.

Птахівництво інтенсивно розвивається на всій території України. Галузь розвивається шляхом створення великих промислових комплексів навколо великих міст і промислових центрів. Поглиблюється внутрішньогалузева спеціалізація птахівництва. Порівняно з 90-ми роками у 2010 р. поголів'я птиці в усіх категоріях господарств було зменшене в 1,7, в тому числі в сільськогосподарських підприємствах - в 3,2 рази, а в особистих селянських господарствах лише на 6,5 %. Виробництво яєць зменшилось в 1,4, а м'яса птиці - 2,4 рази. Така ситуація склалася в

результаті кризових явищ в економіці країни, що повною мірою позначилось на птахівництві. Для галузі це проявилось, в першу чергу, в перебоях із постачанням матеріально-технічних ресурсів, особливо комбикормів, порушенням виробничих зв'язків, що для промислового птахівництва було дуже вразливо [3].

Відбулося інтенсивне скорочення поголів'я високопродуктивних порід і ліній. Переміщення обсягів виробництва продукції в особисті селянські господарства, є негативним явищем, оскільки це супроводжується процесом посилення деспеціалізації виробництва, зниженням рівня механізації виробничих процесів, погіршенням епізодичного благополуччя птахогосподарств, а отже й послабленням конкурентоспроможності продукції птахівництва. Тому домогосподарства, які утримують на своєму подвір'ї 20-30 чи навіть 50 голів птиці, неспроможні розв'язати проблему насичення продовольчого ринку продукцією птахівництва в Україні. Тому дослідження шляхів подолання даного протиріччя є актуальним і своєчасним [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій Ознайомлення з публікаціями присвяченими проблемам формування методичних підходів до проведення всіх необхідних розрахунків основних параметрів майбутніх стратегічних птахівничих технологічних модулів дозволяє прийти до наступних висновків:

— подальший розвиток птахівництва передбачає істотне збільшення виробництва яєць і м'яса птиці. За розрахунками Інституту аграрної економіки УААН необхідно забезпечити виробництво 393 шт. яєць і 16,1 кг м'яса птиці (в забійній масі) в розрахунку на одну людину в рік. Для цього поголів'я птиці в усіх категоріях господарств потрібно збільшити до 300 млн. гол. В умовах підвищення продуктивності птахівництва це дозволить забезпечити виробництво 2020 млрд. шт. яєць і близько 900 тис. т м'яса птиці в рік, або відповідно на 27 і 20 % більше порівняно з 90-ми рр. Одним із напрямів збільшення виробництва і підвищення економічної ефективності птахівництва є відновлення спеціалізованих птахофабрик та переведення галузі на постіндустріальну основу;

— птахівничій галузі притаманна висока привабливість для інвестування фінансів у її розвиток, особливо відносно інтенсивного виробництва м'яса бройлерів та курячих яєць. Високотехнологічні промислові птахівницькі підприємства є найбільш пристосованими до впровадження передових та ефективних технологій, що забезпечує швидко оборотність капіталу та ще й зі значними прибутками [2].

При проектуванні високотехнологічних постіндустріальних комплексів птахівничого напрямку обов'язковим є урахування вимог нової парадигми управління та її відгалуження стратегічного менеджменту зокрема.

Однією з вимог стратегічного менеджменту є створення умов для формування самодостатніх стратегічних зон господарювання (СЗГ). Нагадаємо, що самодостатніми вважаються ті СЗГ які контролюють не менше 5000 га ріллі. При цьому дуже бажаним є співпадання меж СЗГ з межами адміністративно – територіальних одиниць якими є сільські агломерації (території). В окремих випадках, одна сільська громада може контролювати декілька СЗГ. Але зовсім не бажаною є ситуація за якої декілька адміністративно – територіальних одиниць контролюватимуть одну СЗГ [4].

Формування цілей статті. Цілі статті полягають у формування методичних підходів до проведення всіх необхідних розрахунків основних параметрів майбутніх стратегічних зон (СЗГ) птахівничої спеціалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. На кафедрі організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка була опрацьована модель перспективної нормативної стратегічної зони господарювання (СЗГ) у якій системостворюючим ядром буде суб'єкт господарювання птахівничої спеціалізації, у формі горизонтально - інтегрованого виробничого об'єднання на 1000000 кур - несучок.

Основними системостворюючими об'єктами СЗГ птахівничого напрямку яєчної спеціалізації мають бути:

- птахівничий технологічний комплекс (ПТК) на 1000000 кур – несучок;
- локально – допоміжна молочна ферма (ЛДМФ) на 400 корів;
- локально – допоміжна свинарська ферма (ЛДСФ) на 1800 голів молодняку що реалізується населенню у віці 2 місяці.

Загальна потреба у сійній кормовій площі СЗГ птахівничого напрямку складатиме 12324 га виходячи з нормативу 0,0084 га на одну фізичну голову. Потреба у сійній кормовій площі послуговувала основою для проектування системи сівозмін та урожайності і валових зборів зернофуражних та кормових культур. В даному випадку передбачене впровадження системи сівозмін яка має польові та кормові сівозміни.

Загальна потреба СЗГ птахівничого напрямку у матеріально – технічних ресурсах була розрахована виходячи з нормативу вартості основних засобів на одну умовну голову 40 тис. грн. Тобто 8435 умовних голів * 40 тис. грн. = 337400 тис грн. або 42175 тис. доларів за умови що один долар дорівнюватиме вісім грн.

Загальна потреба у операційних працівниках СЗГ птахівничого напрямку складатиме 350 чоловік. Потреба у працівниках сфери управління складатиме 147 чоловік. Потреба ветеринарної служби складатиме 16 працівників.

Інформацію про основні параметри нормативної стратегічної зони господарювання (СЗГ) птахівничої спеціалізації можна використати для аналогічних розрахунків для реальних СЗГ яєчної спеціалізації, в тому числі і для перспективної Вільшансько – Пересічанської СЗГ Дергачівського району Харківської області. Зокрема Вільшансько – Пересічанську СЗГ заплановано сформувати у ході здійснення адміністративно – управлінської реформи існуючих в даний час п'яти сільських агломерацій (територій), які зараз знаходяться під юрисдикцією Солоницівської селищної, Полівської, Вільшанської, Пересічанської і Протопопівської сільських рад, які контролюють 8451 га ріллі та нараховують 36218 чол. населення.

Основними системостворюючими об'єктами перспективної Вільшансько – Пересічанської СЗГ Дергачівського району Харківської області птахівничого напрямку яєчної спеціалізації мають бути: птахівничий технологічний комплекс (ПТК) на 700000 кур – несучок, локально – допоміжна молочна ферма (ЛДМФ) на 300 корів, локально – допоміжна свинарська ферма (ЛДСФ) на 1300 голів молодняку що реалізується населенню у віці 2 місяці.

Загальна потреба у сіяній кормовій площі має складати 8268 га. Загальна потреба у матеріально – технічних ресурсах має складати 241720 тис. грн. Потреба у операційних працівниках має складати 245 чоловік. Потреба у працівниках сфери управління має складати 103 чоловік. Потреба ветеринарної служби має складати 12 працівників.

Висновки.

Проектування СЗГ птахівничого напрямку має включати наступні два етапи:

— розрахунок основних нормативних параметрів майбутніх стратегічних зон (СЗГ) птахівничої спеціалізації адаптованих до постіндустріальних технологій;

— розрахунок параметрів майбутніх реальних стратегічних зон (СЗГ) птахівничої спеціалізації.

Література.

1. Управление организацией / [Поршнев З.П., Румянцева Н.А., Соломатина А. Н. и др.]; под ред. З.П. Поршнева. – [2-е изд. перераб и доп.] - . М.: ИНФРА. 2002 – 669 с.
2. Васильков В.Г. Організація виробництва: [навч. посібник] / В.Г. Васильков - К. : КНЕУ, 2003 – 524 с.
3. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку: [Монографія]./ Ф.О. Ярошенко – К.: Вид-во “Аграрна наука”, 2004. – 502 с.
4. Турченко М.М. Стратегічна організаційно – економічна реструктуризація організацій аграрного сектора: [Монографія] / М.М. Турченко – Харків.: ТОВ «ЕДЕНА», – 2006. – 537 с.